

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра менеджменту

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА »
на 2022-2023 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	4 курс, 8 (II) семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Менеджмент»
Спеціальність	073 Менеджмент
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,

Бондар-Підгурська Оксана Василівна

науковий ступінь і вчене звання,
посада

д. е. н., доцент,
доцент кафедри менеджменту

Контактний телефон	+38-066-294-63-94
Електронна адреса	bondarpodgurskaa@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	Відповідно графіку
Сторінка дистанційного курсу	http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=2491

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування у студентів системи спеціальних знань із організації процесу управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах викликів і загроз новій економіці
Тривалість	8 семестр, разом 150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття, самостійна робота, тестування, робота з аналізу ситуацій, ділові ігри
Система поточної та підсумкової контролю	<i>Поточний контроль:</i> відвідування занять; захист домашнього завдання; дискусія в межах навчального матеріалу; виконання індивідуальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота <i>Підсумковий контроль:</i> ПМК (залік) – для бакалаврів із менеджменту
Базові знання	Наявність ґрунтовних знань із основ менеджменту, економічної теорії, мікро- та макроекономіки
Мова викладання	Українська
Анотація	У навчальній дисципліні розглядаються загальні риси та особливості управління конкурентоспроможністю підприємства із застосуванням принципів стратегічного управління в умовах викликів і загроз сьогодення. Приділено увагу особливостям здійснення моніторингу і оцінки конкурентоспроможності підприємства, обґрунтуванню та розробці конкурентної стратегії, визначенню чинників впливу на конкурентні переваги підприємства, а також

	формуванню організаційно-економічного механізму управління його конкурентоспроможністю. Відмінною рисою дисципліни є навчання підтримці конкурентоспроможності підприємства в умовах реалізації цілей сталого розвитку за рахунок напрацьованих світовою практикою менеджменту інструментів.
--	--

Перелік компетентностей для бакалаврів з менеджменту, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p align="center">Знання</p> <p>Критичне осмислення основних інноваційних теорій, принципів, методів і понять у навчанні (Зн 2): Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства (ПР3).</p> <p align="center">Уміння</p> <p>Розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів (Ум): демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень (ПР4); описувати зміст функціональних сфер діяльності організацій (ПР5); виявляти навички формування, управління та розвитку креативного потенціалу організації, управління інноваційною діяльністю організації (ПР7).</p>	<p align="center">ЗК</p> <p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу (33). Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (34). Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (39). Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні (310). Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (311). Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (312).</p> <p align="center">СК</p> <p>Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища (СК2). Здатність визначати перспективи розвитку організації (СК3). Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту (СК5). Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення (СК12). Здатність до творчої (креативність) та інноваційної діяльності (СК16)</p>

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА		
Тема 1. Суть і значення конкуренції	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Підготувати реферат на тему: «Закордонний досвід формування системи антимонопольного регулювання». Підготувати доповідь на тему: «Перший антимонопольний закон – Закон Шермана».

Тема 2. Конкурентоспроможність підприємства: специфіка і проблеми	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Побудуйте імпульсно-резонансний ланцюжок понять базових понять теорії конкуренції. Підготувати доповідь на тему: "Теорія конкурентної переваги М. Портером: суть і практичне використання".
Тема 3. Конкурентне середовище підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Підготувати доповідь на тему: «Методи аналізу зовнішнього середовища». Підготувати реферат на тему: «Оцінювання інтенсивності конкуренції та ступеня монополізації ринку».
Тема 4. Конкурентні переваги	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Підготувати доповідь на тему: «Технологія формування конкурентних переваг на різних рівнях господарювання». Підготувати реферат на тему: «Класифікація та можливості досягнення конкурентних переваг підприємством»
МОДУЛЬ 2. НАПРЯМИ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА		
Тема 5. Основні методи оцінки конкурентоспроможності підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Підготувати доповідь на тему: «Комплексний підхід до оцінки конкурентоспроможності підприємства». Підготувати реферат на тему «Практика оцінки конкурентоспроможності підприємства: світовий досвід».
Тема 6. Діагностика управління конкурентоспроможністю підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Підготувати доповідь на тему: «Формування системи діагностики конкурентоспроможності підприємства». Підготувати реферат на тему 1) «Таксономічний аналіз: суть, переваги, практика застосування»; 2) Діагностика конкурентоспроможності продукції підприємства
МОДУЛЬ 3. УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ		
Тема 7. Стратегія як інструмент управління конкурентоспроможністю підприємства: обґрунтування вибору	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Підготувати реферат на тему: «Механізм формування конкурентної стратегії підприємства». Підготувати доповідь на тему: «Концепція розробки та основні елементи програми підвищення конкурентоспроможності підприємств»

Тема 8. Організаційно-економічне забезпечення системи управління конкурентоспроможністю підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Підготувати аналітичну доповідь: «Організаційно-економічний механізм управління конкурентоспроможністю підприємств промисловості, АПК, торгівлі: порівняльний аналіз» Підготувати реферати на тему: 1) «Коворкінг: нова модель організації роботи в умовах пандемії та необхідності підтримки конкурентоспроможності підприємства»; 2) «Нетворкінг у організаційно-економічному забезпеченні системи управління конкурентоспроможністю підприємства».
Тема 9. Імідж як результат ефективного управління конкурентоспроможністю підприємства.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	Підготувати аналітичну доповідь: «Ребрендинг як стратегія підтримки конкурентоспроможності підприємства». Підготувати реферат на тему: «Формування іміджу підприємства як чинника його конкурентоспроможності»
Тема 10. Управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах викликів і загроз	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань і завдання для самостійної роботи; тестування	На основі експертної оцінки провести ранжування викликів і загроз 21 століття. Обґрунтувати свою думку. Підготувати реферат на тему: «Інформаційна безпека як чинник конкурентоспроможності підприємств»

Інформаційні джерела

Нормативно-правова та законодавча база:

1. Конституція України (основний закон). Віче. 1996 р. №9. С. 3-16.
2. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 7 червня 1996 р. № 236/96.
3. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11 січня 2001 р. № 2210.
4. Закон України «Про державну підтримку малого підприємництва» від 19 жовтня 2000 р. № 2063-III. Урядовий кур'єр. 2000. 22 листопада.
5. Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» від 13 жовтня 1992 р. № 2673
6. Закону України «Про обмеження монополізму і недопущення несумлінної конкуренції в підприємницькій діяльності». Відомості Верховної Ради, 1992, №21 ст. 296.
7. Закону України «Про природні монополії» від 20.04.2000 №1682-III. Голос України. 2000.
8. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV. //http://zakon.rada.gov.ua.

Науково-методична та практична база:

9. **Бондар О. В.** Особливості та проблеми управління комерціалізацією технологій як умови сталого інноваційного розвитку та конкурентоспроможності України. Актуальні питання розвитку економіки: теорія і практика: колективна монографія / за ред. А. О. Касич, М. М. Хоменко. Кременчук: Кременчуцька міська друкарня, 2012. С. 8–15.
10. **Бондар-Підгурська О. В.** Інноваційна активність як основа конкурентоспроможності промислових підприємств України в контексті змін балансу глобальної економічної потужності. *Теоретичні та прикладні аспекти підвищення конкурентоспроможності підприємств*: колективна монографія: у 4-х т. / за ред. О. А. Паршиної. Дніпропетровськ: Герда, 2013. Т. 2. С. 44–54.
11. **Бондар-Підгурська О.В.,** Уграновська А. І. Управління інформаційною безпекою корпорацій України в умовах нових викликів і загроз. Розвиток підприємництва як фактор росту національної економіки: матеріали XX Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 17 листопада 2021 року). Київ КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. С.104.

12. **Бондар-Підгурська О.В.**, Рубан Ю. О., Шевцова К. А. Цифрова грамотність і цифрова культура як індикатори оцінки результативності формування та реалізації стратегії розвитку підприємства в умовах діджитал-економіки. *Перспективи розвитку управлінських систем у соціальній та економічній сферах України: теорія і практика* : зб. матеріалів V Всеукр. наук.-практ. інт.-конф., 2 грудня 2021 р.. К.: КУБГ, 2021. 509 с. С.364-366.
13. Балабанова І. В. Управління конкурентною раціональністю: монографія. Міністерство освіти і науки України, Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. Донецьк : ДонНУЕТ, 2008. 538 с.
14. Балабанова Л.В., В. В. Холод. Маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств: стратегічний підхід: монографія. Донецьк : ДонДУЕТ, 2006. 294 с.
15. **Бондар-Підгурська О. В.** Науково-методологічні засади сталого інноваційного соціально орієнтованого розвитку економіки. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2016. 531 с
16. Войчак А. В., Камишніков Р. В. Конкурентні переваги підприємства: сутність і класифікація. *Маркетинг в Україні*. 2005. № 2. С. 50-53.
17. Іванов Ю. Б. Конкурентні переваги підприємства: оцінка, формування та розвиток: Монографія / Ю. Б. Іванов, П. А. Орлов, О. Ю. Іванова. Х. : ВД «ІНЖЕК», 2008. 352 с.
18. Кизим Н. А., Горбатов В. М. Концентрация экономики и конкурентоспособность стран мира. Харьков.: ИД «ІНЖЭК», 2005. 216 с.
19. Кузмін О. Є., Горбаль Н. І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації): Навч. посіб. Львів : Вид. Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2004. 188 с.
20. Манцуров, І.Г. Статистика економічного зростання та конкурентоспроможності країни: монографія. Київ: КНЕУ, 2006. 392 с.
21. Михальчишин Н. Л. Конкурентна політика в Україні: проблеми реалізації та напрями їх вирішення. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2008. Вип. 6 (74). С. 121-129.
22. Мілов О. В., Мілевський С. В. Комплексна модель вибору конкурентної стратегії підприємства. *Економіка розвитку*. 2005. № 3 (35). С. 84-90.
23. Організаційно-економічні механізми посилення конкурентоспроможності регіону (методичні рекомендації) / Відп. ред. П. Ю. Беленький. Львів : Ін-т регіон. досліджень НАН України, 2006. 39 с.
24. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства : Монографія / За заг.ред. Ю. Б. Іванова і О. М. Тищенко. Харьков : ВД «ІНЖЕК», 2006. 384 с.
25. Тищенко О. М., Кизим М. О., Іванова О. Ю.. Проблеми формування конкурентних переваг підприємства. *Теоретичні та прикладні питання економіки*, 2008. Вип.15. С.141 – 153
26. Тищенко А. Н., І. Л. Райнин. Комплексный подход к оценке конкурентоспособности и позиционирования предприятий. Конкурентоспроможність: проблеми науки і практики: Монографія. Харьков: В.Д. «ІНЖЕК», 2006. С.135-156.
27. Тищенко А.Н., Хаустова В.Е., Ялдин И.В. Учет параметров диверсификации при оценке конкурентоспособности предприятия. Конкурентоспроможність: проблеми науки та практики: Монографія. Харьков: ВД «ІНЖЕК», 2007. С.156 – 172.
28. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Підручник / Ю. Б. Іванов, М. О. Кизим, О. М. Тищенко, О. Ю. Іванова, О. В. Ревенко, Т. М. Чечетова-Терашвілі. Харьков: ВД «ІНЖЕК», 2010. 320 с.
29. Фактори і механізм забезпечення конкурентоспроможності регіону: Наук. доповідь / НАН України. Ін-т регіон.досліджень. Наук. ред. д. е. н., проф. П. Ю. Беленький. Львів, 2005. 145 с.
30. Формирование конкурентной позиции предприятия в условиях кризиса: Монография / А. Н. Тищенко, Ю.Б.Иванов, Н. А. Кизим, Е. В. Ревенко, Т. М. Чечетова-Терашвили / Под общ. ред. А. Н. Тищенко. Харьков: ИД «ІНЖЭК», 2007. 376 с.
32. Хвостенко О. А. Використання системного підходу у визначенні складових та факторів конкурентного середовища. Електронний журнал Інституту економіки та менеджменту Національний авіаційний університет. Режим доступу до журналу: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2009_1.
33. Чернявський А. Д., Філіппов М. І. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навч. посіб.. Київ: ДП «Вид. Дім «Персонал», 2011. 234 с.
34. Шнипко О. С. Національна конкурентоспроможність: сутність, проблеми, механізми реалізації. Київ : Наук. думка, 2003. 334 с.
35. **Bondar-Pidgurska O.V.**, Karangwa Charles, Kalu Robinson Abuchi. Innovative activity as a tool to increase the competitiveness of corporations in conditions non-industrial economy. *Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неіндустріального суспільства*: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет- конференції учнів, студентів, аспірантів і молодих вчених (27 жовтня 2020 року, м. Луцьк). С. 40-43.
36. **Bondar-Pidhurska O.V.**, Kornienko N.M., Kiyantseva M.M. Corporate social responsibility as a tool for maintaining the image of the enterprise in the conditions of hybrid wars. *Управління та адміністрування в умовах протидії гібридним загрозам національній безпеці*: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції(м. Київ, 7 грудня 2020 року). К.: ДУІТ. 2020. С.18-20.

37. **Bondar-Pidhurska O.**, Glebova A. Information security as a digital technology's development factor of innovative socially oriented economy. *Atlantis Press. Advances in Economics, Business and Management Research*. **2020**. Vol. 156.C. 307-313.
38. **Bondar-Pidhurska O.**, Glebova A., Solovykh Y. Challenges, Threats and Possibilities of National Education as a Driver for Innovative Development of Economy. *Atlantis Press. Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. **2021**. Vol. 516. C. 6-10.
39. **Bondar-Pidhurska O.V.**, Karangwa Charles, Ammar Ahmed Omar Ali. Management of competitiveness of enterprises in conditions of hybrid threats of sustainable development: innovative technologies and ecosconsciousness. *Управління та адміністрування в умовах протидії гібридним загрозам національній безпеці: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 7 грудня 2021 року)*. К.: ДУІТ, ХНУРЕ. **2021**. 694 с.С. 209-211.
40. **Bondar-Pidhurska O. V.**, Khomenko I. I. Peculiarities of evaluation of efficiency of the process of information security management of the enterprise: cyber security and intellectual property. *Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects*. Proceedings of the 8th International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Berlin, Germany. **2022**. Pp. 632-638.
41. Porter M. E. Competitive advantage: Creating and sustaining superior performance. New York: The Free Press, 1992. 557 p.
42. Shymanovska-Dianyach L.M., **Bondar-Pidhurska O.V.**, Hliebova A.O. Assessment of the image of the innovative enterprise as a factor of its competitiveness in the conditions of new challenges and threats. *Економіка і регіон*. №4(83).**2021**.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання виконуються відповідно до графіку навчального процесу. Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися «Положення про академічну доброчесність» (http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist_2020.pdf); списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань процесі заняття.

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика збереження результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/neformalna-osvita>

Оцінювання
Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується
через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): відвідування занять (1 бал); захист домашнього завдання (3 бали); обговорення матеріалу занять (2 бали); виконання навчальних завдань (5 балів); завдання самостійної роботи (6 балів); тестування (3 бали); поточна модульна робота (15 балів)	35
Модуль 2 (теми 5-6): відвідування занять (1 бал); захист домашнього завдання (3 бали); обговорення матеріалу занять (2 бали); виконання навчальних завдань (5 балів); завдання самостійної роботи (6 балів); тестування (3 бали); поточна модульна робота (10 балів)	30
Модуль 3 (теми 7-10): відвідування занять (1 бал); захист домашнього завдання (3 бали); обговорення матеріалу занять (2 бали); виконання навчальних завдань (5 балів); завдання самостійної роботи (6 балів); тестування (3 бали); поточна модульна робота (15 балів)	35
ПМК	
Разом за семестр	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка за національною шкалою	Якісні критерії оцінки знань
A	90-100	5 (відмінно)	Глибокі знання, можлива незначна кількість помилок
B	82-89	4 (дуже добре)	Міцні знання вище середнього з можливими кількома помилками
C	74-81	4 (добре)	Міцні знання з певною кількістю серйозних помилок
D	64-73	3 (задовільно)	Непогані знання, але є значна кількість серйозних недоліків
E	60-63	3 (задовільно достатньо)	Достатні знання, які задовольняють мінімальним критеріям
FX	35-59	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання	Недостатні знання, слабо засвоєний матеріал, невміння самостійно викласти його зміст
F	0-34	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Невміння осмислити зміст теми і публічно чиписьмово представити його